

Rakentamisen työpaikkatapaturmien määrä laski etenkin suhdanteen vaikutuksesta

61

Tapaturmavakuutuskeskuksen analyysi 19.5.2025

Rakentamisen työpaikkatapaturmien määrä laski etenkin suhdanteen vaikutuksesta

Rakentamisen suhdannetilanne on vaikuttanut työpaikkatapaturmien lukumääriin viime vuosina erityisen paljon. Koronan aiheuttamien poikkeusvuosien jälkeen vuosina 2021–2022 uutisoitiin rakentamisen buumista, sitten vaikeasta suhdannetilanteesta 2023–2024. Työpaikkatapaturmat ovat vähentyneet rakentamisen päätoimialalla, mutta työtuntien määrät ovat muuttuneet lähes samassa suhteessa, joten vahinkotaajuus nousi vähän.

Teksti: Janne Sysi-Aho ja Marja Kaari, Tapaturmavakuutuskeskus

Rakentamisen avainluvut

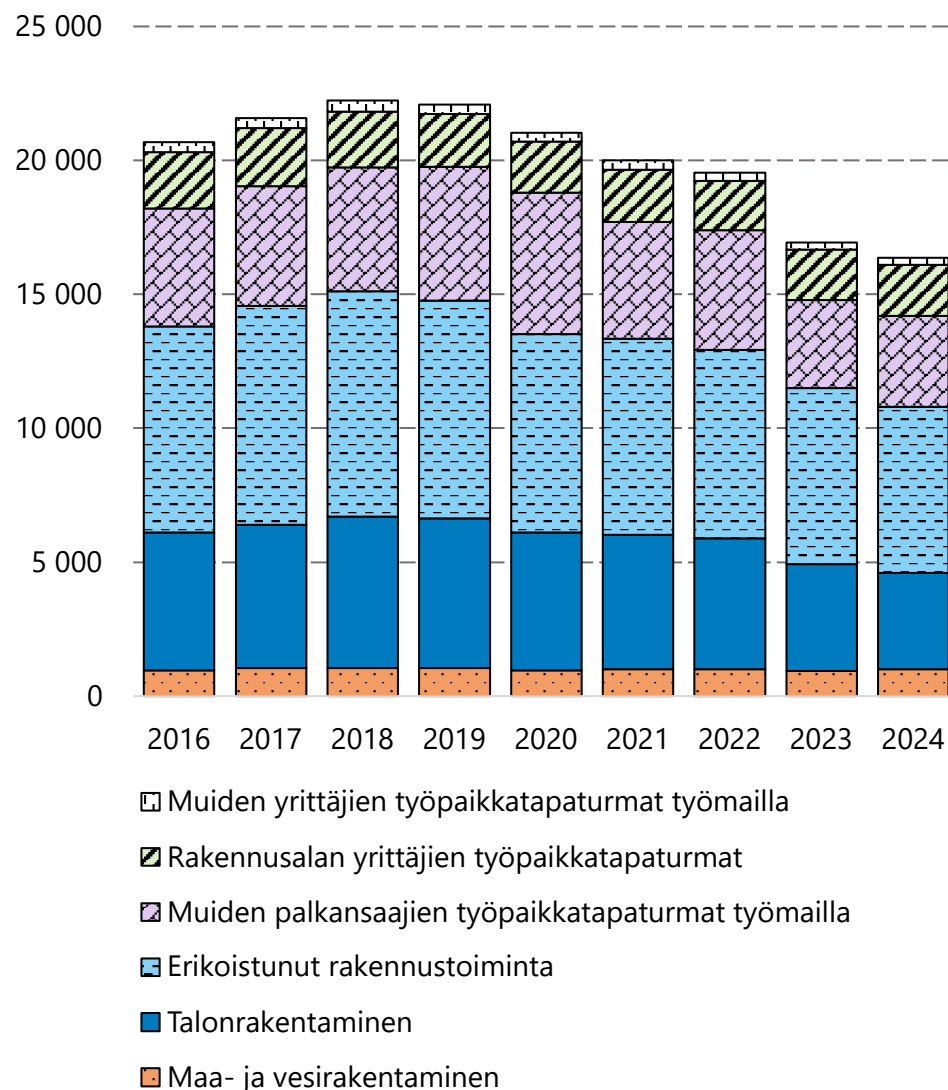
	Työpaikkatapaturmien lukumäärä	Työpaikkatapaturmien taajuudet
 Talonrakentaminen	3 600 kpl	54,4
 Maa- ja vesirakentaminen	1 000 kpl	32,2
 Erikoistunut rakennustoiminta	6 200 kpl	57,9
 Rakentaminen (koko päätoimiala)	10 800 kpl	52,9

Työpaikkatapaturmien kokonaismäärän kehitys

Tässä analyysissä tarkastellaan työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta korvattuja rakentamisen työtapaturmia vuonna 2024 ja kehitystä vuosina 2016–2024. Lisäksi tarkastellaan rakentamisen alan ammattitauteja ja ammattitautiepäilyjä hieman pidemmältä aikaväliltä. Julkaisussa käytetään vuoden 2024 työtapaturmien osalta lopulliseen tasoon arvioituja ja pyöristettyjä estimoitteja. Nyt esitetyt tiedot tarkentuvat vielä aineiston kypsymisen myötä. Vakavuustiedot ovat vuodelta 2023. Analyysin kuvissa esitetyt luvut löytyvät julkaisun taulukkoliitteestä.

Rakentamisen päätoimialalla työpaikkatapaturmien lukumäärät laskivat. Maa- ja vesirakennusalan sekä muiden kuin rakennusalan toimijoiden työpaikkatapaturmien lukumäärät työmailla kuitenkin lisääntyivät samaan aikaan (kuva 1). Yrittäjien ja muiden kuin rakennusalan työntekijöiden työpaikkatapaturmat lisääntyivät yhteensä vähän yli sadalla työpaikkatapaturmalla vuodesta 2023. Työtapaturmatilastoista ei voi selvittää yrittäjien, alihankinnan ja vuokratyön osalta henkilön asemaa työmaan urakkaketjussa eikä sitä, onko vakuutuksen ottanut yrittäjä ns. kevytyrittäjä.

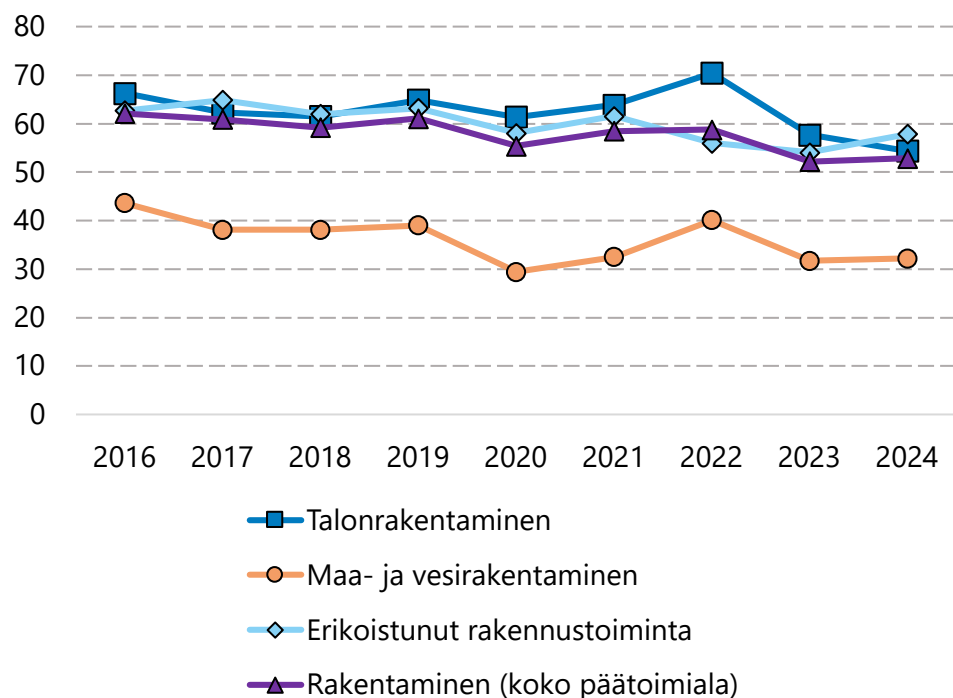
Kuva 1: Palkansaajien ja yrittäjien työpaikkatapaturmat rakentamisen päätoimialalla sekä muiden alojen työpaikkatapaturmat työmailla.

Työpaikkatapaturmien taajuus

Rakentamisen päätoimialan kokonaistaajuus kasvoi hieman, mutta niin vähän, että tilaston kypsyessä tilanne saattaa kääntyä jopa etumerkiltään negatiiviseksi. Nousevan taajuuskehityksen taustalla voi myös olla työtuntitiedon hitaampi reagoiminen, koska tapaturmien lukumäärissä ei ole kasvua ja samaan aikaan rakentamisen suhdanetilanne on ollut vaikea (kuva 2). Taajuus nousi eniten erikoistuneen rakennustoiminnan toimialalla.

Kuva 2: Palkansaajien työpaikkatapaturmien taajuudet rakentamisen päätoimialalla. (Yksikkö: työpaikkatapaturmaa per miljoona tehtyä työtuntia)

Tyypilliset työpaikkatapaturmat rakennusalalla

Vuonna 2024 rakentamisen päätoimialalla eniten työpaikkatapaturmia sattui rakennustyöntekijöille (54 %), sähköammattilaisille (14 %), kuljetustyöntekijöille (7 %) ja avustaville työntekijöille (6%). Yleisimpiä poikkeamia ennen vahingoittumista olivat kaatumiset (20 %), esineisiin osumiset (20 %), aiheuttajan rikkoutumiset (12 %) ja laitteen hallinnan menetykset (12 %).

Vahingoittuneen kehonosan mukaan tarkasteltuna vuosien 2016 ja 2024 välillä selkä-, silmä- ja sormitapaturmien osuudet ovat pienentyneet.

Yleisimmät työsuorituksen ja vahingoittumistavan yhdistelmät vuoden 2024 rakennusalan palkansaajien työpaikkatapaturmista olivat:

1. Noin 1 820 työpaikkatapaturmaa liikkuessa kaatumisista ja putoamisista
2. Noin 1 120 työpaikkatapaturmaa käsikäyttöisillä työkaluilla työskennellessä leikkaaviin tai teräviin esineisiin osumisista
3. Noin 950 työpaikkatapaturmaa esineitä käsiteltäessä leikkaaviin tai teräviin esineisiin osumisista
4. Noin 550 työpaikkatapaturmaa esineitä käsiteltäessä ja liikkuvaan aiheuttajaan osumasta tai törmäämisestä
5. Noin 550 työpaikkatapaturmaa taakkaa käsivoimin siirtäessä sattuneesta fyysisestä kuormittumisesta

Rakentamisen useimmat työtehtävät ovat hyvää fyysistä kuntoa ja voimaa vaativia, joten työskentelytekniikat, työvälineet, varusteet ja ergonomia ovat tärkeitä. Äkillisten kuormittumisten osuus 2016 oli 13 % ja vuonna 2024 enää 10 %. Myös ns. työliikekipeytymisten osuus on laskenut samalla aikavälillä n. 2 %-yksikköä. Kuormittumisesta aiheutuneet vammat ovat vähentyneet.

Käsitökaluja käytettäessä sattuneet työpaikkatapaturmat ovat pysyneet noin 20 % osuudessa kaikista päätoimialan työpaikkatapaturmista vuodesta 2019 saakka. Näistä yli puolet on leikkaavan tai terävän esineen aiheuttamia, yleensä sormien tai käden alueen vammoja ja noin 15 % on silmätapaturmia. Käsitökaluilla työskennellessä sattuneista tapaturmista noin 76 % on haavoja tai pinnallisia vammoja. Konetyökalut nopeuttavat työtä, mutta samalla on perusteltua kysyä, aiheuttavatko tehokkaammat konevoimaiset käsitökalut myös enemmän rannevammoja. Koko toimialan tasolla tällaista ei ollut näkyvissä, mutta vahinkokuvauksissa ei tosin yleensä mainita myöskään koneen malleja tai tehoja. Päätoimialalla ranteen ja yläraajojen rasittumisten lukumäärät ovat olleet laskussa, vuoden 2019 lukumäärätasosta rannevammat ovat vähentyneet puoleen. Yleisemminkin yläraajojen alueen vammojen määrät ovat olleet laskussa, todennäköisesti rakennusalan suhdanteen vaikutuksesta.

Putoamistapaturmat

Analyysissä käytiin läpi 459 vahinkokuvaustekstiä rakentamisen päätoimialan vuoden 2022 putoamistapaturmista. Näistä 232 tapaukseen pystyttiin arvioimaan kuvaustekstin perusteella putoamiskor-

keus. Kaatumisia tms. samassa tasossa oli noista 60 tapaturmaa, vaikka ne oli luokiteltu putoamisiksi alemmalle tasolle ja lopuista ei pystytty arvioimaan putoamiskorkeutta pelkän tekstin perusteella (jos tekstissä oli mainittu esim. pudottu telineeltä tai kaaduttu tikkaiden kanssa, mutta ei mainintaa kuinka korkealta). Vahinkokuvauksissa mainittujen välineiden ja asioiden korkeudet on arvioitu seuraavasti:

- työpukit n. 70–80 cm,
- jakkarat/tuolit n. 50–60 cm,
- katolta maahan 2,5 m, jos ei mainintaa useammista kerroksista,
- työkone n. 1,1 m,
- kaivurin tela n. 1 m,
- auton perälauta n. 1,1 m,
- peräkärry n. 40 cm,
- yksi porras n. 30 cm,
- tikkaan askelma n. 40 cm ja
- erilaiset osin luukkuun, aukkoon tai esim. käden varaan roikku-
maan putoamiset noin 1–1,3 m tapauksesta riippuen

Työkoneen, kuten kaivurin, monttuun, ojaan tai veteen putoamisissa on merkitty putoamiskorkeudeksi tässä tarkastelussa 0, jos vahingoittunut on ollut ohjaamassa, eikä ole tekstin perusteella pudonnut ohjaamosta tai ohjauspaikalta.

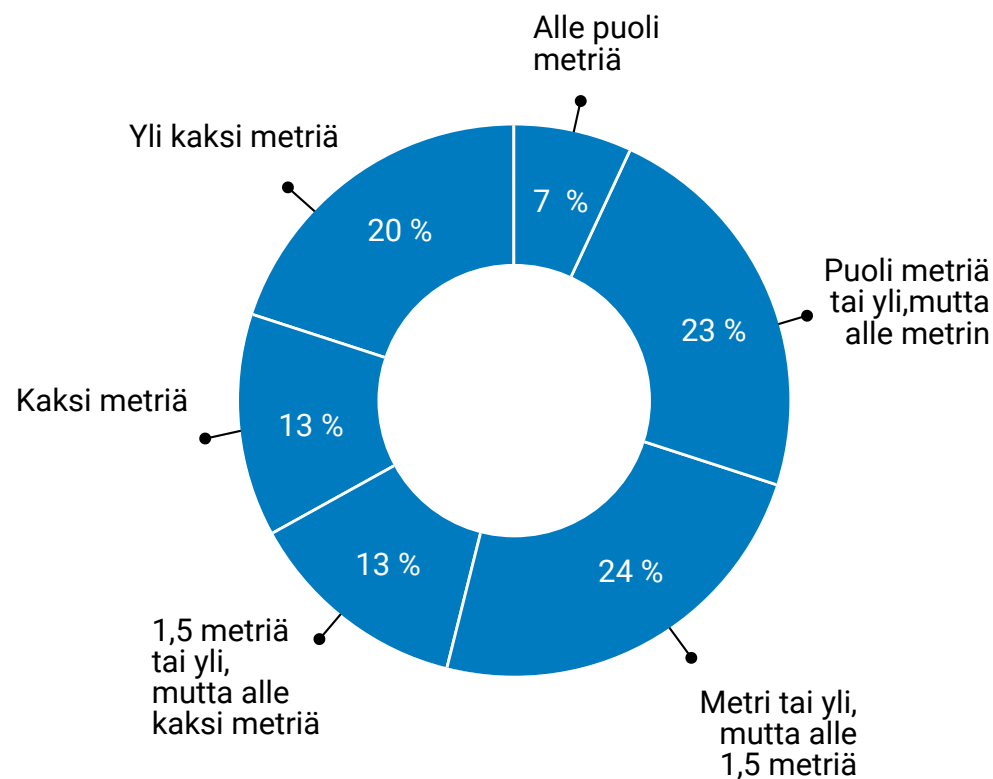
Useampivaiheisissa putoamisissa on vaiheet summattu yhteen. Niistä teksteistä, joissa on mainittu kahdella luvulla arviokorkeus, on merkitty arvion keskikohta.

Työpaikkatapaturmista, joiden kuvauksesta saatiin putoamiskorkeus arvioitua, oli (kuva 3):

- 47 putoamista yli kahden metrin korkeudelta (joista 19 johti yli kuukauden työkyvyttömyyteen),
- 29 putoamista kahden metrin korkeudelta (joista 1 johti kuolemaan ja 8 yli kuukauden työkyvyttömyyteen),
- 30 putoamista alle kahden, mutta vähintään puolentoista metrin korkeudelta (näistä 12 johti yli kuukauden työkyvyttömyyteen),
- 56 putoamista vähintään metrin mutta alle puolentoista metrin korkeudelta (näistä 18 johti yli kuukauden työkyvyttömyyteen),
- 53 putoamista vähintään puolen metrin ja enintään alle metrin korkeudelta (näistä 8 johti yli kuukauden työkyvyttömyyteen),
- 17 putoamista alle puolen metrin korkeudelta (joista yksi johti yli kuukauden työkyvyttömyyteen).

Samassa tasossa kaatumisista, joita tulkittiin olevan 60, oli 9 yli kuukauden työkyvyttömyyteen johtaneita. Yli kuukauden työkyvyttömyyteen johtaneita putoamisia oli lisäksi 52 niissä vahingoissa, joiden vahinkokuvaustekstissä ei ollut tarkkaa mainintaa putoamiskorkeudesta.

Kuva 3: Jakauma putoamiskorkeuksista vuoden 2022 rakentamisen palkansaajien putoamistapaturmien vahinkokuvausteksteistä (läpikäyty 459 sanallista kuvausta, joista 232 löytyi tai oli tulkittavissa lukuarvo putoamiskorkeudelle).

Putoamiskorkeudet vuoden 2022 vahinkokuvausteksteissä olivat melko yllätyksellisiä. Niistä tapaturmista, joista tekstistä pystyi johtamaan arvon putoamiskorkeudelle karkeasti kolmannes oli kahdesta metristä tai yli, kolmannes metrin ja kahden väliltä putoamisia ja jopa noin kolmannes vahingoittumiseen johtavista putoamistapaturmista oli alle metrin korkeudelta. Suuri osa tapaturmista oli myös tilastoitu putoamisiksi, vaikka ne olivat kuvaustekstin perusteella samassa tasossa kaatumisia.

Puristumiset ja ruhjoutumiset

Rakentamisen päätoimialan palkansaajille sattui vuonna 2024 noin 740 puristumis- tai ruhjoutumistapaturmaa. Puristumis- ja ruhjoutumistapaturmien määrä on ollut laskussa useamman vuoden ajan, vielä vuonna 2019 niitä sattui 1 026 ja tätä edeltävänä vuonna 1 129. Vuonna 2024 näistä tapaturmista 38 % liittyi esineiden käsittelyyn, 17 % taakan käsivoimin siirtämiseen ja 15 % liikkumiseen. Noin 73 % rakennusalan puristumis- tai ruhjoutumistapaturmista sattui alle 45-vuotiaille palkansaajille.

Koneiden käyttö

Erilaisten koneiden käyttämisen yhteydessä on vuosittain sattunut rakennusosalalla 435–749 työpaikkatapaturmaa, eli määrällisestä vaihtelusta huolimatta osuus on ollut 4–5 % rakennusalan työpaikkatapaturmista ja osuus oli vuonna 2024 sama kuin vuonna 2016. Näistä työpaikkatapaturmista vuonna 2024 noin puolet (49 %) oli yläraajojen vammoja, lähinnä sormivammoja ja noin 29 % pään alueen vammoja,

lähinnä silmävammoja. Huomionarvoista on, että vuonna 2024 rakennusosalalla noin 28 % koneiden käytössä sattuneista työpaikkatapaturmista sattui tuotantotiloissa ja yhteensä noin 10 % muissa teollisissa työympäristöissä, kuten korjaamoilla ja lastausalueilla. Vastaavasti työmailla sattui näistä tapaturmista noin puolet (49 %). Koneiden käyttämiseen liittyvissä työpaikkatapaturmissa käsityökalujen, käsi- käyttöisten ja konevoimaisten käsityökalujen (yhteensä noin 25 %) lisäksi aineellisena aiheuttajana korostuvat erilaiset aineet ja materiaalit (13 %), irtojätteet (7 %), sahat ja sirkkelit (6 %), kulkuväylät ja alustat (5 %) ja rakennusmaan liikkuvat koneet (5 %). Erilaiset alta tai yltä nostavat laitteet ovat vain harvoin vahingoittumistapaan liittyviä aineellisia aiheuttajia, vuonna 2024 niiden aiheuttamia työpaikkatapaturmia rakennusosalalla sattui yli 30 kpl.

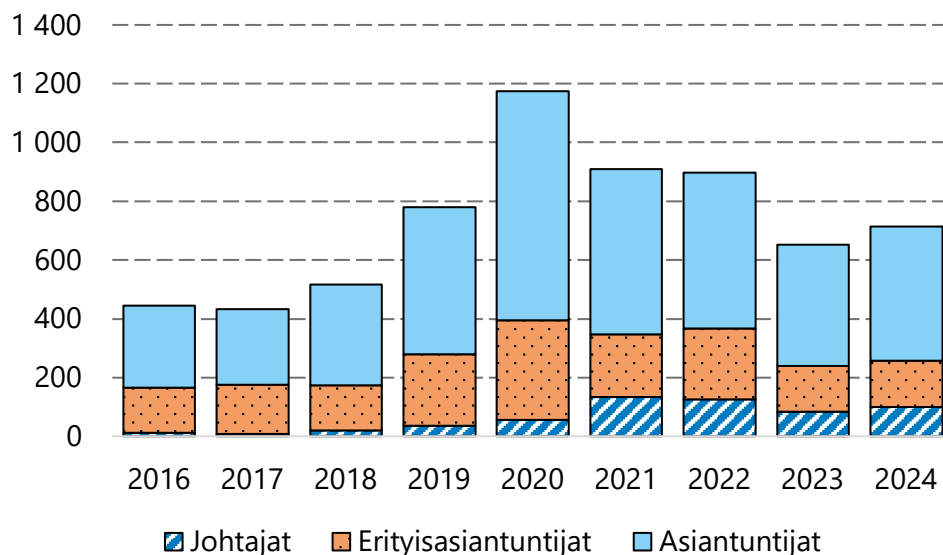
Lämpötilan aiheuttamat tapaturmat

Ääriämpötilojen vaikutusten osuus työpaikkatapaturmissa on luokkaa 0,5 % vuosittain, jonka lisäksi noin 2 % on palovammoja, paleltumia ja syöpymiä. Osuudet ovat olleet vakaat vuosina 2016–2024. Kylmyyden aiheuttamat työpaikkatapaturmat ovat verraten harvinaisia, niitä on ollut kymmenkunta vuosittain. Kuumuuden aiheuttamista työpaikkatapaturmista kerätyt muuttujatiedot viittaavat useimmin kuumiin esineisiin tai aineisiin kuin ympäristön lämpötilaan.

Asiantuntijoiden ja työnjohtajien työpaikkatapaturmat työmailla 2024

Erilaisilla työmailla sattui vuonna 2024 yhteensä noin 710 työpaikkatapaturmaa johtajille (14 %), erityisasiantuntijoille (22 %) ja asiantuntijoille, kuten työnjohtajille (64 %) (kuva 4). Näistä 710 työpaikkatapaturmasta puolet oli rakentamisen päätoimialan osuutta, 13 % päätoimialalta, johon sisältyy ammatillisesti, tieteellisesti ja teknisesti erikoistuneet toiminnot, 9 % teollisuuden päätoimialalta, 8 % kuntasektorilta ja 7 % hallinto- ja tukipalvelupäätoimialalta.

Kuva 4: Palkansaajien työpaikkatapaturmat erilaisilla työmailla, kaikilta toimialoilta yhteensä. Tasomuutos vuoden 2019 aikoihin saattaa selittyä sillä, että vakuutusyhtiöt ottivat Tulorekisterin käyttöön ja se saattoi osaltaan vaikuttaa esim. osallistuvien työnjohtajien ammattien luokitteluun.

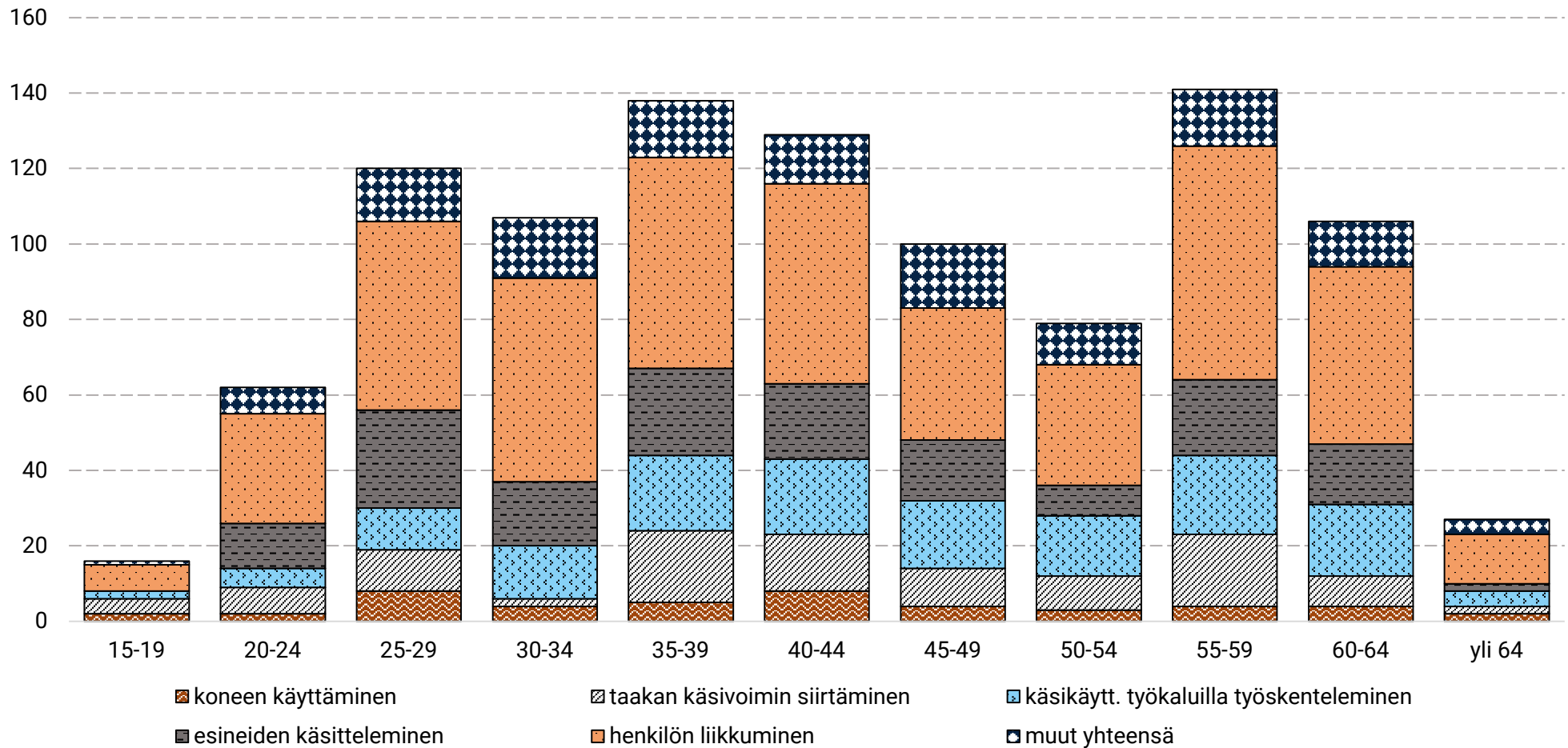

Kaatumiset aiheuttavat suurimman osan rakennusalan vakavista työtapaturmista

Uusimmat käytettävissä olevat tiedot työpaikkatapaturmien vakavuudesta ovat vuodelta 2023. Rakentamisen päätoimialalla sattui palkansaajille vuonna 2023 yhteensä 1 025 yli kuukauden työkyvyttömyyteen johtanutta työpaikkatapaturmaa. Vakavien työpaikkatapaturmien määrä laski vuodesta 2022, jolloin niitä sattui 1 153. Yli kuukauden työkyvyttömyyteen johtaneita palkansaajien työpaikkatapaturmia sattui eniten henkilön liikkumisen yhteydessä (43 %), esineiden käsittelyn yhteydessä (16 %), käsikäyttöisillä työkaluilla (15 %) ja taakan käsivoimin siirtämisessä (10 %) (kuva 5). Poikkeamaltaan vakavista työpaikkatapaturmista eniten on erilaisia kaatumisia (40 %), aineellisten aiheuttajien rikkoutumisia ja putoamisia (11 %), putoamisia alemmalle tasolle (11 %), laitteen tai työkalun hallinnan menetyksiä (11 %) ja erilaisiin mm. teräviin esineisiin astumisia ja kolhimisia (11 %).

Liikkumistapaturmien ennaltaehkäisy korostuu vakavien työpaikkatapaturmien osalta. Työmaiden siisteys, järjestys, valaistus ja liukkauden torjunta ovat todella merkityksellisiä.

Kuva 5: Palkansaajien yli 30 päivän työkyvyttömyyteen johtaneet työpaikkatapaturmat rakentamisen päätoimialalla vuonna 2023 ikäluokan ja työsuorituksen mukaan.

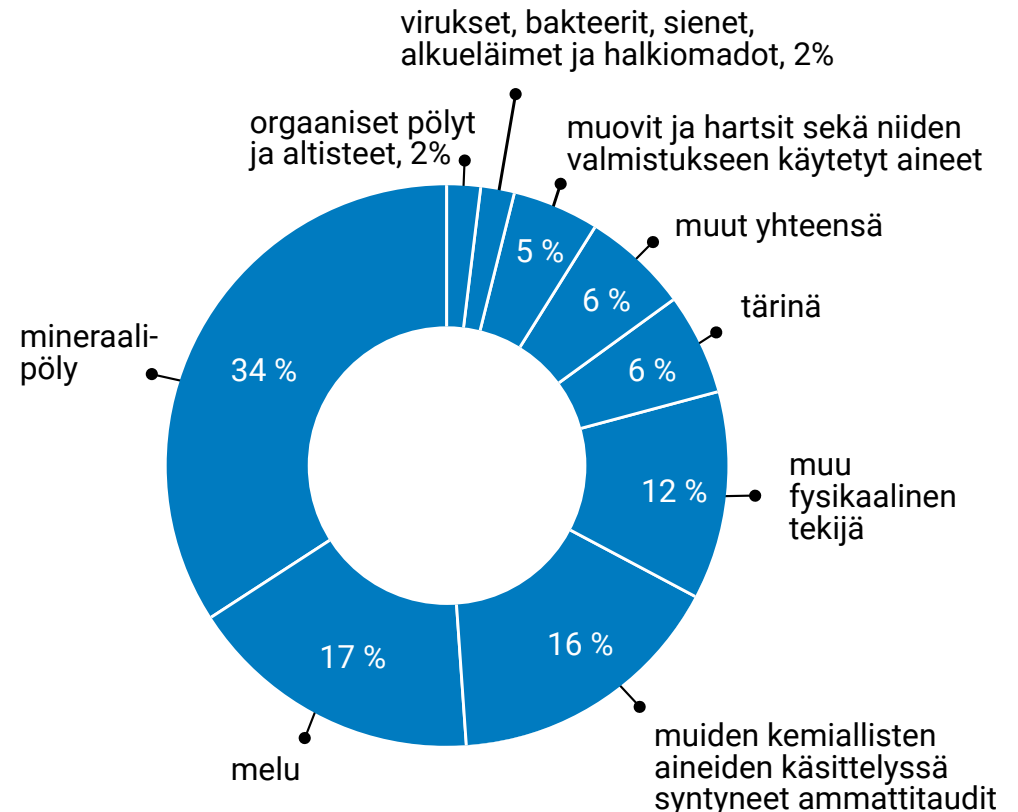
Mineraalipölyaltistukset ja melu aiheuttavat yli puolet kaikista ammattitautiepäilyistä rakennusalalla

Rakentamisen päätoimialan ammattitauteja ja ammattitautiepäilyjä tarkastellaan tässä analyysin osassa poikkeuksellisesti ilmenemisvuoden mukaan, ts. sen vuoden mukaan, jolloin oireen vuoksi on hakeuduttu hoitoon tai tutkimuksiin. Ilmenemisvuositarkastelussa oireilun ajallinen yhteys altistumisen hetkeen on tarkempi ja voidaan rajata tarkastelu vain uusiin oireiluihin. Siten nähdään selvemmin jo tehtyjen altistumisen ennaltaehkäisytoimien vaikutus ja toisaalta se, millaisia jatkokehitystoimia on yhä tarpeen tehdä.

Eniten ammattitautiepäilyjä rakentamisen päätoimialalla aiheutuu yhä mineraalipölyaltistumisista, melusta, erilaisista kemikaaleista, muista fysikaalisista tekijöistä, orgaanisesta pölystä ja muoveista sekä hartseista (kuva 6). Tarkasteluvuosilla näkyy myös covid-19 pandemian vaikutus; viruksien osalta lukumäärät ovat juuri pandemian aikaan pitkän aikavälin tasoa korkeammat.

Ilmenemisvuosittainen tarkastelu ei sovellu ammattitautien ja ammattitautiepäilyjen lukumäärien kehityksen tarkasteluun, sillä yksittäiset vuoden luvut muuttuvat tietojen kertyessä useiden vuosien ajan. Rekisteröitymisvuoteen perustuva lukumäärä rakentamisen päätoimialan palkansaajien ammattitaukeille ja ammattitautiepäilyjen oli vuonna 2024 yhteensä 387, kun vuotta aiemmin niitä oli yhteensä 331. Vertailun vuoksi vuonna 2015 niitä oli yhteensä 625 ja alhaisimmillaan lukumäärä oli vuonna 2022 yhteensä 309 ammattitautia ja ammattitautiepäilyä.

Kuva 6. Palkansaajien ammattitaudit ja ammattitautiepäilyt rakentamisen päätoimialalla ilmenemisvuosittain vuosina 2015-2024 tämänhetkisen tiedon mukaan. Etenkin viimeisimmille vuosille tapauksia tilastoituu vielä lisää.

Työtapaturmia voi taulukoida tarkemmin [Pakki-sovelluksella](#).

Lisätietoja:

Janne Sysi-Aho, janne.sysi-aho@tvk.fi

Marja Kaari, marja.kaari@tvk.fi

Tapaturmavakuutuskeskus, TVK

Tässä analyysiraportissa esitetään analyysin laatijoiden näkemys aiheesta.

Analyysi on laadittu huhti–toukokuussa 2025.

Julkaisun graafeissa esitetyt luvut löytyvät taulukkoliitteestä Työtapa-turmatiedosta.

Tapaturmavakuutuskeskus TVK, Itämerenkatu 11-13, 00180 Helsinki